

פניני הרמא

י"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תובב"א:

הזלה"ג - ת:13 / צאת השבת [ר"ת] - 9:06

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

לכן אמור הנני לו את בריתי שלום. (כה. יב.), במדרש: בדין הוא שיטול שכרו, יש לבאר עפ"י מש"כ רש"י כאן, בריתי שלום, כאדם שמחזיק טובה וחנות למי שעושה עמו טובה אף כאן פירש לו הקב"ה שלומותיו ע"כ, הענין כי כל המצוות הם עצמם רק גדר זכות לאדם, רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, וכל מה דעביד איניש לגרמיה עביד, וע"כ לא שייך כלל שיתן הקב"ה לעושי מצוה שכר בעוה"ז, כי לא שייך שכר למצוה, ומה שניתן לעוה"ב הם פרי זכות המצוה גופא, ואם מצינו לאיזה מצוות שכר בעוה"ז, הוא לפני משורת הדין, כי מצד הדין המצוה היא רק לטובת האדם ולא שייך שכר מדינא, זולת המקנא קנאת ה', כמש"א בנקמו את נקמת, פי' שעשה הוא מה שהיה הקב"ה צריך לעשות, וע"כ המקנא לכבוד שמים נחשב, כביכול, שמטיב עמו ית', והוא שאמור במדרש בדין הוא שיטול שכר.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "הרגש קודש"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש - נאמר בשנת תשע"ב לפ"ק]

ומה ביניהם לפנחס, מוכן שגם הם דנו בזה מה לעשות הרי יש כאן חטא גדול, ויש מגיפה בכלל ישראל, אלא מה בינם לבין פנחס, הלא הוא זה דכתיב ויקח רומח בידו.

אמנם ההבדל הוא בהתרגשות ובהתפעלות, הם דנו מה לעשות ורפה ידם, אבל פנחס נתעורר בהתרגשות ועשה מעשה ועי"ז נתקדש ד' ונעצרה המגיפה וכיפר על בני ישראל, ועל כן הקב"ה נתן לו ברית שלום והובטח לו כהונת עולם לזרעו

כתוב לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, וברמב"ן שמשא נצטוו להגיד את זה לבנ"י, והיינו שיפרסם השכר שפנחס זכה עבור קנאותו, היינו שצריך לפרסם הלימוד שאנו צריכים להתבונן מפרשת פנחס.

איתא בגמרא סנהדרין (דף פב.) שפנחס ראה מעשה ונזכר הלכה שקנאים פוגעים בו ויקח רומח בידו וכו' ומשה וכל זקני ישראל רפו ידיהם, הנה ודאי גם משה וזקני ישראל כולם ראו אותה המעשה של חטא זמרי כמו פנחס, ובודאי גם הם ידעו ההלכה,

אחריו. כי התרגשות והתפעלות היא מדה, והיא ירושה לבנים.

[והובטח דייקא בכהונה גדולה, כי בזה נתחונן הכה"ג, כל כהן כשהוא אונן אסור לעבוד כי ההרגש שלו עם מיתת קרוביו, הכה"ג נבחן בזה שהרגשת קדושת המקדש ועבודתו גובר על הרגש עניניו הפרטיים, ולכן מותר לו לעבוד גם בזמן שהוא אונן מן המקדש לא יצא, כן משמע בחינוך (מצוה קנא) עה"פ הזה].

הנה בגמרא **סוטה** (דף יג.) כשבאו בני יעקב למערת המכפלה לקבור את אביהם: "כיון שהגיעו למערת המכפלה אתא עשו קא מעכב אמר להן כו' האי דפייש דידי הוא אמרו ליה זבינתה אמר להו נהי דזביני בכירותא פשיטותא מי זביני אמרו ליה אין דכתיב בקברי אשר כריתי לי וא"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק אין כירה אלא לשון מכירה שכן בכרכי הים קורין למכירה כירה אמר להו הבו לי איגרתא אמרו ליה איגרתא בארעא דמצרים היא ומאן ניזיל ניזי נפתלי דקליל כי איילתא דכתיב נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר כו' ספר חושנים בריה דדן תמן הוה ויקירן ליה אודניה אמר להו מאי האי ואמרו ליה קא מעכב האי עד דאתי נפתלי מארעא דמצרים אמר להו ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון שקל קולפא מחייה ארישיה נתרן עיניה ונפלו אכרעא דיעקב פתחינהו יעקב לעיניה ואחיד", ויכלו לקבור את יעקב, הנה יש להתבונן מה בין כל האחים לחושנים, ולמה האחים לא יכלו לעשות כחושנים.

אמנם ההבדל הוא שהאחים היו מתדיינים עם עשיו ולא היה להם ההרגש הפתאומי, אבל חושנים לא ידע מכלום וראה דבר אחד אבי אבא מוטל בבזיון, והתרגש מאד על זה, ע"כ לבשה קנאה וחתך ראשו של עשיו, והציל את המצב.

ומצאנו לחז"ל שעל העדר הרגש קודש נתבעים, וכדאיתא בסוטה (דף לה.) על הפסוק בשמואל א' (ו. יט.) כשהפלשתים החזירו את הארון שנשבה על ידם והחזירוהו לבית שמש, ואיתא שם "ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון ויך בעם שבעים איש חמשים אלפי איש ויתאבלו העם כי הכה ד' בעם מכה גדולה, והקשו שם בגמרא: "משום דראו ויך (אלהים)", ומתרגם: "רבי אבהו ורבי אלעזר חד אמר קוצרין ומשתחויים היו" ופירש"י "לא בטלו ממלאכתן לכבודו", ועוד שם בגמרא: "וחד אמר

מילי נמי אמור מאן אמריך [להא] דאימריית ומאן אתא עלך דאיפייסת", פי' שהיו מדברים ביניהם על ענין שביית הארון ועל החזרת הארון, ושם איתא **בילקוט** (רמז קג) מה היה להם לעשות, כיון שראו את הארון היה להם ליטול בגדיהם וליפול לפניו בשעה שתיים או שלש עד שיתכסה הארון של ממ"ה הקב"ה והם לא עשו כן אלא היו שוחקים ומדברים דברים בטלים לפיכך נפלו מישראל וכו'. ביאור הדברים, כי לא היה כאן ח"ו איזה עבירה מן העבירות, אלא היה חסר התרגשות והתפעלות שהיה צריך להיות בעבור לפנייהם ארון ד', אלא היו רואים.

עוד מצינו כן גמרא **בברכות** (דף כ.) דאיתא שם בגמרא: "אמר ליה רב פפא לאביי מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא אי משום תנויי בשני דרב יהודה כולי תנויי בנזיקין הוה ואנן קא מתנינן שיתא סדרי וכי הוה מטי רב יהודה בעוקצין האשה שכובשת ירק בקדרה ואמרי לה זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים אמר הויות דרב ושמואל קא חזינא הכא ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא ואילו רב יהודה כי הוה שליף חד מסאניה אתי מטרא ואנן קא מצערינן נפשין ומצוח קא צוחינן ולית דמשגח בן אמר ליה קמאי הוה קא מסרי נפשיהו אקדושת השם אנן לא מסרינן נפשין אקדושת השם כי הא דרב אדא בר אהבה חזייה לההיא כותית דהות לבישא כרבלתא בשוקא סבר דבת ישראל היא קם קרעיה מינה אגלאי מילתא דכותית היא שיימוה בארבע מאה זוזי א"ל מה שמך אמרה ליה מתון אמר לה מתון מתון ארבע מאה זוזי שויא".

נמצא שראב"א עשה טעות, אבל סו"ס הראה שמוסר נפשו על קדושת השם, ובזכות זה נעשה לדור ההוא ניסא, ונלמד מזה כי זה עיקרו של לימוד התורה, שאורייתא קמרתחא ביה למסור נפש לקדושת ד'.

וידוע מעשה שהיה בבריסק בזמן רבנותו של הגה"ק **רבי בנימין דיסקין זצ"ל** אביו של הג"ר יהושע לייב, שהיה אז עוד בימי ילדות, והיתה שריפה בעיר ונשרפה ס"ת והביאו יריעה של הס"ת להרב לשאול כיצד לנהוג, ויהושע לייב פתח הדלת ומסרו לו והוא הביא אותה הידיעה לאביו ותוכ"ד התחיל לומר פלפול להלכה בדיון זה, ור' בנימין

כשראה היריעה נתחלש, וכשנתעורר אמר "קודם דארף מען חלש'ן נאכדעם קען מען זאגן א פלפול", הרגש קודש היא הקדמה לחיי תורה!

באתי לדבר על זה מחמת מה שאנו שומעים מהמצב באר"י, אשר השלטון הציוני רוצה לעקור כל התורה כולה, להוציא בנ"י מבית מדרשם בתכלית ביטול תורה, ולהכניסם לסביבה שכולה חטא ושמד ר"ל, שזה לבד תכליתם בלי חולק על זה, הלא היה ראוי אר"י להיות ברעידת אמות הסיפים לזעוק ולהתריע בקולי קולות אנשים נשים וטף, וגם לא קול תפלה זעקה כראוי, מתדיינים ודנים להתפשר ר"ל, ועדיין יושבים במעצותיהם ומתענגים בשלטון שכל כולו עקירת הדת במלחמה גלוי נגד לימוד תורה"ק.

ועדיין אני זוכר כשהרשע הגרמני ימ"ש עמד בשער אר"י, כל אר"י נתמלא חיל ורעדה, התפלotes וההקפות והשופרות הרעידו שמים וארץ לבקש רחמי שמים, עד שריחם הקב"ה בדרך נס כידוע, והרי אמרו חז"ל כי גדול המחטיאו מן ההרגו, נצייר בנפשנו אילו חלילה היתה גזירה להרוג כל מי שתורתו אומנתו, איך היינו מגיבים וצועקים כאיש אחד בלב אחד להזעיק שמים וארץ, והנה הדבר גרוע מזה להשמיד ר"ל כל התורה בארץ, גזרו שמד על בחורי ישראל, ועדיין עולם כמנהגו נוהג בלי התרגשות והתפילות ומסירות נפש, איך נצפה לנסים?

וכמו כן בחז"ל אצלנו אפילו יום תפלה אחד, איה הפרדה ואיה הצעקה והמראה, זכורני בימי ילדותי שהיה בתחילת משטר הקמוניסטי ברוסיה ואז הגיעו מדי יום ידיעות נוראות שסגרו ישיבה אחר ישיבה וגזרו על לימוד התורה וקיומה, איך בעירנו שהיא רחוק מרוסיה מאד, והרכנים גזרו צום ותפלה והתעוררות, הבקשת רחמים לא פסקה, ומה זה עתה שבישיבות שומעים על הגזירה הנוראה, ועולם כמנהגו נוהג?

אמת שמאז שמענו מרבותינו האמתיים שהיה ברור להם שזהו תכלית כל מציאות המדינה ושכן יהיה בסופה לעקור תורה ולגזור שמד, בכל זה מן הראוי עכשיו לזעוק ולהתריע ולמחות בכל הכח, וכמו שאמר לי מרן (הגרי"ז מבריסק) זצ"ל שאביו מרן הגר"ח זי"ע ידע כל מה שיעוללו לנו הציונים, אבל בכל זאת יש חילוק בין הידיעה לבין המציאות,

הגר"ח ידע שכן יהיה ואמר מרן על עצמו אוי לי שאני צריך לראות רשעתם כמו עיני! וסמך בזה על מה שכתוב על ירמיה הנביא שבכה והרעיש בשעת חורבן הבית, אע"פ שידע זה מקודם שכן יהיה, שהרי הוא שהלך ממקום למקום להתריע על זה שאם לא ישובו יהיה חורבן, ובכל זאת כשקרה זה בימיו הרגיש ביותר גדול הצער וכתב במגילת איכה (א. ב.) בכה תבכה בלילה.

ואמנם הטעם שכל כך קרירות שולט בנו ואין אנו מתעוררים להרגיש גדול הצרה, זהו מכחה של השפעת עמלק, ואיתא בשם רבותינו שראשי ישראל בעקבת דמשיחא יהיו עמלקים, והנה בעמלק נאמר אשר קרך שקירר את האמבטיא, וי"מ קרך מלשון טומאה וקרי, עמלק הוא שהכניס רוח הטומאה והוא זה שגורם את הקרירות, עמלק הוא שנותן פרנסה להישיבות באר"י, הוא שהכניס את הקרירות, ומי לא נהנה מן השלטון שם בהיותו שם, ומי מאתנו מן המרחק אינו שותף לבנין כביכול שהם עושים באר"י.

ולא עוד אלא גויים אינם טובים מעמלק, אנו בחז"ל יותר מדי מתחברים עם הגויים ודרכיהם, וגם מבקשים מהם לתמוך במוסדותינו, ומה פלא שקרירות שולטת.

עוד כמה שבתות ונשמע קול שופר קורא הקיצו ישינים מתרדמתכם, מחויבים אנו להתרגש ולהתפעל לזעוק ולהתריע כולו, להראות שאנו מוכנים למסור נפשנו למען קידוש ד' ותורתו כולו האי ואולי ירחם ד' ויראנו נסים.

ובפרט בימים אלה של בין המצרים, הלא איתא **בגמרא שבת** (דף יג:) שביטלו חז"ל מגילת תענית ששם נזכרו ימי הצום וימי יו"ט על הצרות שהיו בישראל ועל הנסים שהיו בישראל, ולמה בטלום משום שאין בשר המת של האדם מרגיש באיזמל, מפני שאין אנו מסוגלים להרגיש הן הצרות והן הטובות שעברו על אבותינו, אבל ה' הצומות על חורבן הבית ובין המצרים וט' באב שיערו חז"ל שכן נרגיש עוצם החרבן, אבל איה ההרגש והבכייה על חרבן הבית אפילו בימים שנקבעו על זה? עולם כמנהגו נוהג וכולם עסוקים בהכנת החופש, ואבלות ציון מה תהיה עליה...

ובגמרא ב"ב (דף ס:) מסופר על הפרושים בשעתם אחר שחרב ביהמ"ק שהרבו להצטער ["ת"ר כשחרב הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין נטפל להן ר' יהושע אמר להן בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו בטל נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח ועכשיו בטל"] אלא חכמים אמרו שבודאי אנו צריכים לחיות בגלות, והוי גזירה שאין רוב הציבור יכולים לעמוד בה, אבל תקנו תקנות מה שמחויבים לעשות זכר לחורבן כדאיתא שם בגמרא ובשו"ע, ובודאי אבלות של בין המצרים להתאונן על גודל החורבן הוא בכלל תקנה לנו ולבנינו.

זכורים לי עוד ימי הנעורים שבין המצרים היה ניכר על כל מי שידע את ד', ובני תורה היו מתקבצים לתפלת תיקון חצות, והאיך נתבטל הדבר עד שהדור הצעיר פשוט לא יודע על זה, ואם כי אצלנו בבית מדרשנו ממשיכים בלימוד הזה, וכמה נצטערתי בימים אלה שהיו ג' אברכים בבית המדרש בשעה שישבנו על הארץ ואמרנו תיקון חצות, והללו בני תורה מאר"י, ישבו מסביב לשולחן ושחחו ביניהם, ולא אוכל להבין שהם לא לקחו חלק באמירת התיקון חצות שענינו נשגב עד מאד כדאיתא בספרים הקדושים - אבל הם לא ראו זה מעולם, וגם אפשר אפילו לא שמעו, אבל איה ההרגשה לישיב ולשוחח כשיש אחרים שמבכים על החורבן ועל הגלות ועל צערא דשכינתא...

* * *

פניני הפרשה – תורת הקנאות:

לכבוד פרשת פנחס נעתיק כאן גרגרים קצרים בעניני קנאת ה' צבאות מאת להבחל"ח רבותיו של מרן רבינו שליט"א, גדולי ומצוקי ארץ זיע"א, כפי שיכיל הגליון [וכמובן שזה חלק מיני אלף ממה שאפשר ללקט].

מרן הגרי"ז מבריסק זיע"א:

- ❖ כידוע הי' מתנגד מאוד לקבלת כספים מן הציונים עבור ת"ת וישיבות והנני זוכר ששלח למנהלי ת"ת אחד להזהירם לחומר הדבר ומהאי טעמא התנגד מאוד לחינוך עצמאי של האגודה, פעם טען אחד שזה בחינת "הרע במיעוטו" אמר: רע במיעוטו איני יודע מה זה יש רק או טוב או רע, והסביר מש"כ זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח לא התנה שלמה המלך כמה קטן הוא הזכוב אפשר אפילו קטנטן ומהו גודל החבית של שמן אולי גדולה מאוד ומ"מ יבאיש. (מספר הדור והתקופה עמ' כ"ו)
- ❖ כידוע בעת שנשיא הראשון של המדינה רצה להפגש עם מרן ז"ל סירב מרן ז"ל להפגש עמו ואף כשכבר הגיע במכוניתו לפני בית מרן ז"ל ושלח שלוחו לבקש ממרן ז"ל לקבלו אמר מרן ז"ל שאינו רוצה לקבלו והוצרך לילך כלעומת שבא. (מספר הדור והתקופה עמ' כ"ח)

מרן החזון איש זיע"א:

- ❖ בקובץ אגרות [ח"ג מכתב סא] כתב מרן זיע"א דברים נוראים בענין ה"קיצונית" [היינו הקנאות בלשונו] שהינו השלימות, ושהשונא אותה מעיד על עצמו שהוא מחדלי אמונה בעיקרי הדת עיי"ש.
- ❖ פעם יצא לו למרן זיע"א להיות סנדק לג' בריתות ביום אחד, ואותו יום היה ה' אייר ועם כל זה אמר תחנון, כדי שלא יאמרו כו'. (מספר ארחות רבינו ח"א עמ' קלא)

הגה"ק מסאטמאר זצ"ל עם הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל:

- ❖ פעם נפגש הגה"ק האדמו"ר מסאטמאר זיע"א עם הגר"י קמינצקי זצ"ל, והאדמו"ר רתח עליו על שחתם בעד הבחירות הטמאות, ונענה הנ"ל ואמר שמעולם לא חתם כן, והאדמו"ר תמה, הלא כן חתם, והנ"ל התעקש שלא חתם, וציוה האדמו"ר והביאו לו את המכתב ובו חתם שמו עליו, נענה הגר"י שלא חתם שיש לילך, אלא שאם הולכים, יבחרו בעד מפלגת ג'. העיר האדמו"ר, א"כ חתמת שמי שאוכל בשר חזיר ישחטנו תחלה... נענה הגר"י, לא! אלא שמי שאוכל בשר חזיר, יאכלנה פחות מכשיעור... וחיך האדמו"ר... (מפי השמועה)